

Namn på och i sammanslagna kommuner

MIKAEL REUTER

De nya kommunsammanslagningarna har inte bara lett till kommun- och stadsnamn som är olämpliga som sådana och strider mot namnvårdens rekommendationer (Kimitoön som är ett önamn, Väståboland som är ett regionnamn och dubbelnamnet Vörå-Maxmo; Raseborg däremot var en utmärkt lösning), utan de har också fått många att undra hur man ska beteckna de gamla kommunerna som ingår och behandla namnen på dem. Är till exempel Iniö en "stadsdel" i Väståbolands stad?

Faktum är att de nya storkommunerna – liksom flera tidigare sammanslagna kommuner – snarare är att betrakta som ett slags förvaltningsmässiga områden än som orter i traditionell betydelse. Till storleken kan de ju i flera fall jämföras med regioner – till exempel Salo stad sträcker sig i dag från gränsen mot Nyland öster om Lahnajärvi och gränisar i söder mot Bromarv och Kimitoön och i öster mot Sagu och Pemar, medan Väståbolands stad omfattar ett skärgårdsområde där det är ca hundra kilometer från den nordligaste till den sydligaste punkten och åttio från den

västligaste till den ostligaste.

Det innebär i sin tur att vi måste vänja oss vid att skilja mellan storkommunen och den ort som har gett den sitt namn. Nedervetil och Terjärv ligger inte i det egentliga Kronoby även om de utgör delar av Kronoby nuvarande kommun, och Bromarvborna bodde inte i Ekenäs före årsskiftet trots att Bromarv hörde till Ekenäs stad. Därför är det bäst att alltid, eller åtminstone när det finns en risk för missförstånd, ge de sammanslagna kommunernas namn det preciserande tillägget "stad" eller "kommun": Väståbolands stad, Kimitoöns kommun, Kronoby kommun. Då undviker man också risken att staden Väståboland förväxlas med den mer diffusa regionen Väståboland (= västra Åboland), dit rimligtvis också bland annat stora delar av nuvarande Nådendals stad hör, och att Kimitoöns kommun förväxlas med ön Kimitoön som har en helt annan utsträckning och delvis numera alltså hör till Salo stad (Angelniemi). I fallet Raseborg behövs detta dock knappast, eftersom risken för förväxling med borgen är minimal.

Framför allt är det viktigt att vi har klart för oss att topografin är oförändrad. Orter som Korpo, Nagu, Västanfjärd och Karis existerar fortfarande i högönsklig vålmåga, även om de inte utgör självständiga kommuner. De behöver sällan preciseras med angivande av storkommunens namn. Människorna bor fortfarande i Houtskär, Dragsfjärd (eller i Hitis, som tidigare var en egen kommun) och Ekenäs snarare än i Väståboland, Kimitoön och Raseborg. Vi kan fortfarande diskutera behovet av en fast förbindelse mellan Nagu och Pargas, och vi kan tala om Skräbböle i Pargas, Vikom i Nagu och Söderby i Iniö utan att nämna storkommunens namn. Talar vi om Houtskärs Berghamn och Nagu Berghamn behövs normalt inte något tillägg "i Väståbolands stad". I det här avseendet är det inte så lyckat när

Lantmäteriverkets webbtjänst *Kartplatsen för alla* utgår bara från storkommunerna. Letar man efter Söderby i Iniö måste man gå igenom alla sex "Söderby, Väståboland" för att hitta rätt ort, eftersom Iniö, Pargas osv. inte kan användas som sökvillkor och inte anges i sökträffarna.

Självfallet bör namnen på alla de tidigare kommunerna också användas på kartor och vägskyltar och i postnummer. Ett skrämmande exempel på motsatsen är att namnet Pargas har strukits och ersatts med Väståboland på en webbkarta över Åboregionen (som inte omfattar andra delar av Väståbolands stad än just Pargas).

Att använda benämningen "stadsdelar" om de gamla kommunerna eller delar av dem känns inte heller befogat. Det ordet associeras så tydligt till klart urbana områden. Räcker det inte med bara namnet – vilket det nästan alltid gör – kan man tala om områden, kommundelar eller i vissa fall bygder. Till exempel Iniö och Nagu är definitivt inte några stadsdelar även om de är delar av Väståbolands stad. Ett undantag är tätorter som utgör delar av tidigare städer som Ekenäs och Pargas.

Strängt taget är det egentligen närmast bara när det gäller kommunala och administrativa frågor som vi har anledning att använda storkommunernas namn: stadsfullmäktige i Väståboland, skattesatsen i Kimitoöns kommun, sjukvården i Kronoby kommun.

I den mån man behöver benämningar på invånare i de nya kommunerna rekommenderar vi *Väståbolandsbo* och *Kimitoöbo* (med versaler) respektive *raseborgare* (liksom göteborgare och björneborgare; med liten bokstav). Man kan också med fördel tala om *invånare i Väståbolands stad* osv. Däremot är *väståbolänningar* – liksom övriga *åbolänningar*, *nylänningar*, *österbottningar* och *ålänningar* – invånare i respektive regioner och skrivs med gemener.